

Neatkarīgs audits nākotnē: vērīga attieksme un kompleksa pieeja

Dr. Andrejs Ponomarjovs

Latvijas Republikas Grāmatvežu asociācijas prezidents

Revīzijas konsultatīvās padomes priekšsēdētājs

SIA "Nexia Audit Advice" partneris, valdes priekšsēdētājs, ģenerāldirektors

XIX profesionālā konference "REVĪZIJA, NODOKĻI UN GRĀMATVEDĪBA 2016"

09.12.2016.

LIETOTĀJU VAJADZĪBU IZPRATNE

Lietotāju vajadzību izpratne

Lietotāju vajadzību identificēšana, izvēloties piemērojamo modeli apliecinājuma uzdevumu veikšanai

- Nemainīga pieeja visās revīzijās var nesasniegt savu mērķi, jo riska kapitāla turētāju vajadzības var būtiski atšķirties.
- Piemēram, pēc publisko kompāniju investoru domām, revīzijai jānodrošina zināma pārlicība par galvenajiem darbības indikatoriem [KPIs, Key Performance Indicators] vai riskiem. Tajā pašā laikā šīs pārlicības nodrošināšana nav nepieciešama privāto kompāniju īpašniekiem, kuri vienlaicīgi ir šo subjektu vadītāji, jo tiem ir laba izpratne par kompānijas biznesu.
- Secinājums: izvēlētajam revīzijas modelim jāapmierina lietotāju vajadzības, kuras var būtiski atšķirties.
- Turklāt, profesijai jābūt spējīgai piedāvāt dažādus apliecinājuma uzdevuma veidus, kuri var pilnīgāk apmierināt dažādu lietotāju vajadzības un gaidas.

Lietotāju vajadzību izpratne

Dažādu grupu lietotāju vajadzību apmierināšana

- Neatkarīga revīzija, kā arī citi apliecinājuma uzdevumi (piemēram, pārbaude) ir vērsti ar dažādu lietotāju vajadzību apmierināšanu, un sabiedrībā par to tiek panākts saprātīgs kompromiss.
- Vēsturiski revīzija pirmkārt ir vērsta uz īpašnieku vajadzību apmierināšanu. Uzlabojumi ziņojuma formā publisko kompāniju revīzijas kontekstā kalpo kapitāla īpašnieku un plašas sabiedrības interesēm.
- Tomēr regulatora ieviestas prasības attiecībā uz profesionālo uzdevumu izpildi pieprasa revidentiem koncentrēties arī uz citiem aspektiem un citu lietotāju vajadzībām, ko ne vienmēr atbalsta paši īpašnieki.
- Stājoties spēkā jauniem ziņošanas standartiem finanšu pārskatu revīzijās, primārais jautājums revidentu ziņošanas procesā ir investoru un īpašnieku intereses.
- Revīzijas ziņojuma jaunā forma paaugstina uzticības līmeni finanšu pārskatiem un ziņojuma komunikatīvo vērtību, kas, savukārt, prasa attiecīgu vadības attieksmi un sniedz palīdzību lietotājiem.

Lietotāju vajadzību izpratne

Darbības, kas ir vērstas uz sabiedrības uzticības paaugstināšanu

- Komunikācijas procesa attīstība revīzijas uzdevuma veikšanā nodrošina revidentam iespēju būt atvērtam pret lietotājiem attiecībā uz paveikto darbu, galvenajiem secinājumiem, kas izriet no paveiktā darba, tādējādi paaugstinot sabiedrības uzticības līmeni.
- **Izmaiņas neatkarīgu revidentu darbībā ir vērstas arī uz korupcijas atklāšanu un novēršanu.**
- Atvērtā komunikācija arī nodrošina profesijai iespēju dalīties ar sabiedrību informācijā par revīzijas un apliecinājuma uzdevumu lietderīgumu un svarīgumu, kas nav saistāmas ar administratīvu slogu. Diemžēl, pašlaik daži īpašnieki joprojām uzskata revīziju vienīgi par finanšu pārskata datu verificācijas pakalpojumu.
- **Godīgums un objektivitāte ir galvenie profesijas darbības principi. Neatkarīgu revidentu profesionālai apvienībai jānodrošina šo principu ievērošana to biedru profesionālajā darbā, kas, neapšaubāmi, veicinās sabiedrības uzticības līmeņa celšanos.**
- Labās prakses piemērs – The Audit Firm Governance Codes

Lietotāju vajadzību izpratne

Sabiedriskās nozīmes uzņēmumi, SNU

- Finanšu informācijas nodrošināšana finanšu pārskatos un tās apstiprināšana veido ziņošanas procesa nozīmīgu daļu. Tomēr profesijai jābūt spējīgai reaģēt uz nefinanšu (integrētās) ziņošanas procesa attīstību. Tirgus ir ieinteresēts, ka lielās un SN struktūras sniedz tādu informāciju, kā nefinanšu faktoru un KPIs analīze; attiecīgi, tirgus ir ieinteresēts šīs informācijas apstiprināšanā.
- Finanšu pārskatiem jābūt informatīviem saistībā ar uzņēmuma spēju nodrošināt savu darbību nākotnē. Turklāt, nav pietiekoši, ka attiecīgs vadības vērtējums aptver tikai 12 mēnešu periodu pēc bilances datuma. Vadībai vai tām personām, kurām tiek uzticēta uzņēmuma pārvalde, finanšu pārskatos jāsniedz detalizēts pamatojums darbības turpināšanas principa lietošanai, pamatojoties uz uzņēmuma nākotnes perspektīvām, un revidentam jāsniedz apliecinājums par šo pieņēmumu savā ziņojumā.
- Tāpat revidentiem jāpaplašina ziņojums attiecībā uz konkrēta uzņēmuma specifiskiem jautājumiem (KAM), kas nodrošina papildus labumus investoriem un citiem lietotājiem.

Lietotāju vajadzību izpratne

Mazie un vidējie uzņēmumi, MVU

- MVU finanšu pārskatu lietotāji un to vajadzības:
 - Finanšu pārskatu ticamība: īpašnieki, investori, bankas, kreditētāji, nodokļu administrācija;
 - Apsvērumi un analīze saistībā ar spēju turpināt darbību: klienti, piegādātāji, darbinieki, arodbiedrības, nodokļu administrācija;
 - Informācijas atklāšana finanšu pārskatos: īpašnieki, investori, bankas, kreditētāji, nodokļu administrācija;
 - Risku analīze: bankas, kreditētāji.
- Kā galvenos jautājumus, kurus min MVU finanšu pārskatu sagatavošanā un revīzijas veikšanā, ir kvalitatīvas finanšu pārskatu sniegšanas bāzes nodrošināšana, personāla apmācība, piemērotu politiku un aplēšu veikšana, IT-tehnoloģiju piemērošana.
- Jānovērtē iespējas nodrošināt finanšu pārskatu un revīzijas standartu proporcionālu piemērošanu to uzņēmumu finanšu pārskatu sagatavošanā, kuri atbilst mazo uzņēmumu kategorijai.

Lietotāju vajadzību izpratne

Publiskais sektors

- Neatkarīgie revidenti var sniegt nozīmīgu ieguldījumu finanšu pārskatu kvalitātes nodrošināšanā publiskajā sektorā:
 - Atbalstot un veicinot uzkrāšanas principa piemērošanu publiskā sektora finanšu pārskatos;
 - Nodrošinot vadlīnijas par jaunā regulējuma ieviešanu publiskajā sektorā;
 - Sniedzot palīdzību publiskā sektora ziņošanas standartu attīstībā;
 - Veicot publiskā sektora subjektu finanšu pārskatu revīzijas;
 - Veicot publiskā sektora subjektu cita veida revīzijas un sniedzot citus ar apliecinājumu saistītus uzdevumus.

INOVĀCIJAS TEHNOLOĢIJU PIEMĒROŠANA

Inovācijas tehnoloģiju piemērošana

- IT inovācijas arvien vairāk ietekmē visas tautsaimniecības nozares un ekonomikas sektorus. Izmaiņas notiek ātri un revīzijas nozarei, tāpat kā citu nozaru uzņēmējiem un citām profesijām, jāadaptējas šīm pārmaiņām.
- Tehnoloģijas ietekmē revidenta profesiju gan ārēji (piemēram, klienta izmantojamās tehnoloģijas), gan iekšēji (tehnoloģijas, kuras izmanto revidents). Tehnoloģijas tiek uzskatītas par noderīgiem līdzekļiem, kuri palīdz izaicinājumos, ar kuriem saskaras.
- Tehnoloģijas spēlē nozīmīgu lomu revidenta aktivitātēs, sniedzot palīdzību procesu automatizācijā, ieskaitot noviržu un anomāliju identifikācijā, trendu analīzē, testu veikšanā. Tomēr joprojām ir svarīga profesionālā spriešana un skeptiskā attieksme revīzijas laikā.
- Profesionālajām organizācijām, firmām un citām iesaistītām pusēm nepieciešams pārliecināties, ka revidentu CPD programmās un topošo revidentu apmācības programmās tiek nodrošināta iespēja apgūt revidenta darbā nepieciešamās tehnoloģijas.
- Revidentam joprojām ir svarīgi iegūt vispusīgu izpratni par klienta biznesu un attiecīgiem procesiem, uzmanīgi izturoties pret t. sauc. "virtuālo auditu".

REVIDENTS – KO DOMĀ
SABIEDRĪBA?

Revidents – ko domā sabiedrība?

Iemaņas, kas ir nepieciešamas revidenta profesijā (FEE pētījums)

- Ētika un vērtības
- Profesionālās vērtības, ieskaitot neatkarību
- Profesionālā spriešana un skepticisms

- Spēja izprast biznesa vidi un saistītus biznesa riskus
- Risku vadība
- Eksperta zināšanas dažādās jomās, ieskaitot riskus

- Zināšanas biznesā

- Līderība, pieeja, kas ir vērsta uz problēmu atrisināšanu, spēja organizēt darbu un komunikācijas procesu
- Spēja izprast organizācijas un vadības vērtības

- Tehniskās iemaņas un zināšanas grāmatvedībā, revīzijā, matemātikā, statistikā
- Analītiskās prasmes un kritiskā domāšana
- Zināšanas un iemaņas IT jomā

SECINĀJUMI

Galvenās atziņas un secinājumi

- Revidenta profesija atrodas vairāku izaicinājumu priekšā. Tomēr pastāv plašas iespējas darbības pilnveidošanai un profesionālajai attīstībai.
- Revidenta galvenie darbības principi paliek nemainīgi:
 - godīgums;
 - objektivitāte;
 - neatkarība;
 - profesionalitāte;
 - kompetence;

Uzlabojumi finanšu ziņošanas un apliecinājuma uzdevumu veikšanas procesā ir vislabākais veids tirgus un lietotāju vajadzību apmierināšanā!

Paldies par uzmanību!

info@auditadvice.lv